

1

Obsah prednášky

Transpozícia požiadaviek EÚ do legislatívy SR – 1. časť

- ❖ Ciele EÚ
- ❖ Požiadavky EÚ
- ❖ Environmentálne politiky EÚ
- ❖ Právna úprava požiadaviek
- ❖ Smernica – nástroj regulácie práva členských štátov EÚ
- ❖ Transpozícia smerníc
- ❖ Spôsoby realizácie transpozície
- ❖ Oblasť právnej úpravy dotknutá transpozíciou smernice EIA
- ❖ Transpozícia vybraných článkov smernice EIA do legislatívy SR

2

1. Ciele EÚ

- *Zjednotiť
- *Zjednodušiť
- *Zrýchliť
- *Zprehľadniť
- *Zefektívniť

Proces a postup pri posudzovaní vplyvov ŽP

3

2. Požiadavky EÚ

POŽIADAVKY EU:

- * V ENVIRONMENTÁLNYCH POLITIKÁCH
- * V PRÁVNEJ ÚPRAVE

4

3. Environmentálne politiky

- * Stratégie, akčné plány, opatrenia, nariadenia a faktické kroky za účelom ochrany a zlepšenia ŽP
- * **V oblastiach:**
 - * **Dopravy** - prechod na e-autá, rozšírenie verejnej hromadnej dopravy
 - * **Odpadového hospodárstva**- recyklácia, čistenie ovzdušia, vôd,
 - * **Hospodárstva**- inštalácia a vývoj čistých technológií, zariadení s nulovými emisiami, využívania obnoviteľných zdrojov energií
 - * **Energetike**- „zelené energie“ zákaz a obmedzenie fosílnych palív, technológie na zníženie spotreby vody, kúrenia,
 - * **Výstavby**- stavebné materiály s tepelno-izolačnými a klimaneutrálnymi vlastnosťami, zdraviu nezávadné

5

4. Právna úprava

- ❖ **1. Požiadavky posudzovania vplyvov na medzinárodnej úrovni**
 - Konvencia Európskej hospodárskej komisie OSN o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice (ďalej iba Dohovor ESPOO).
 - Protokol o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru ESPOO (Kyjev 2003, Ukrajina).
 - Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhus 998, Dánsko)

6

4. Právna úprava

❖ Požiadavky posudzovania vplyvov na úrovni EÚ

❖ Smernica EP a Rady EÚ o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na ŽP – Smernica EIA novelizovaná:

- * Smernica Rady 85/337/ES zo dňa 27.6.1985
Minimálne požiadavky na proces posudzovania, ktoré musia ČS uplatňovať
- * Smernica Rady 97/11/ES – rok 1997
- * Smernica Rady 2003/35/ES-rok 2003
- * Smernica 2011/92/EU zo dňa 13.12.2011
- * Smernica 2014/52/EU

Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 00/4/ES o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie (ďalej len smernica SEA).

7

4. Právna úprava

❖ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 00/4/ES o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na ŽP (ďalej len smernica SEA)

❖ Smernica EP a Rady 00/5/ES, zabezpečujúca účasť verejnosti pri navrhovaní plánov a programov týkajúcich sa ŽP a účasť a prístup verejnosti k spravodlivosti a dopĺňajúca smernice Rady 85/7/EHS a 96/6/ES.

❖ Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 00/4/ES o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí.

8

5. Smernica – nástroj regulácie práva ČŠ

❖ **koncepčný nástroj**

stanovuje cieľ, rámec, minimálne požiadavky a zásady právnej úpravy

❖ **administratívny nástroj**

stanovuje kritéria, definície, postupy, lehoty na rozhodnutie

❖ **ekonomický nástroj**

umožňuje zavedenie poplatkov, pokút.

❖ **sankčný nástroj**

zabezpečuje vyvodenie priestupkovej a trestnoprávnej zodpovednosti a umožňuje zavedenie sankcií.

9

6. Transpozícia smerníc

❖ **vo vertikálnom smere**

- zákon číslo 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie „EIA“

❖ **v horizontálnom smere - prierezovo**

- novelizácia rôznych zákonov: stavebného banského, vodného, o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania ŽP atď.

10

7. Spôsoby realizácie transpozície

❖ **harmonizáciou/ zosúladením zásad a postupov posudzovania vplyvov na životné prostredie a to:**

- Zavedením minimálnych požiadaviek na :
 - a/ typy projektov podliehajúcich posudzovaniu
 - b/ hlavné povinnosti navrhovateľov projektov
 - c/ obsah a rozsah posudzovania
 - d/ účasť príslušných orgánov a verejnosti
 - e/ posúdenie aspektov ako sú biodiverzita a zmena klímy

11

8. Oblasť právnej úpravy dotknutá transpozíciou

❖ **Transpozíciou Smerníc EIA došlo k novelizácii právnych noriem:**

- Zákona číslo 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
- Zákona číslo 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom konaní
- Zákona číslo 44/1988 Zb. o ochrane a využívaní nerastného bohatstva
- Zákona číslo 51/1988 Zb. o banskej činnosti
- Zákona číslo 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny
- Zákon číslo 541/2004 Z.z. o mierovom využívaní jadrovej energie
- Zákon číslo 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia
- Zákon číslo 129/1996 Z.z. o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá

12

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

❖ 1. Článok 1 ods.2 Smernice 2014/52/EU transponovaný do § 3 písm. d) zákona číslo 24/2006 Z.z.

posudzovanie vplyvov na ŽP je proces, ktorý pozostáva:

- i) z prípravy správy o hodnotení vplyvov na ŽP navrhovateľom v zmysle článku 5,
- ii) z vykonania konzultácií v zmysle článku 6 a 7,
- iii) z preskúmania informácií uvedených v správe o hodnotení vplyvov na ŽP
- iv) z odôvodnených záverov o významných vplyvoch projektu na ŽP
- v) z integrácie odôvodnených záverov do akýchkoľvek rozhodnutí uvedených v článku 8a

13

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

❖ § 3 písm. d) zákona číslo 24/2006 Z.z.

posudzovanie vplyvov navrhovanej činnosti alebo zmeny navrhovanej činnosti na ŽP je postup, ktorý pozostáva z:

- 1. prípravy správy o hodnotení vplyvov na ŽP navrhovateľom
- 2. konzultácií s povoľujúcim orgánom, dotknutými orgánmi, dotknutou verejnosťou
- 3. preskúmania informácií uvedených v správe o hodnotení vplyvov na ŽP
- 4. formulácie odôvodnených záverov o významných vplyvoch projektu na ŽP
- 5. integrácie odôvodnených záverov do akýchkoľvek rozhodnutí o povolení navrhovanej činnosti

14

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

- ❖ 2. Článok 1 ods. 3 Smernice 2014/52/EU transponovaný do § 1 ods. 2 písm. b) zákona číslo 24/2006 Z.z.

výnimky zo smernice:

- „3. Členské štáty sa môžu rozhodnúť pri každom jednotlivom prípade a ak to ustanovujú vnútroštátne právne predpisy, neuplatňovať túto smernicu na projekty alebo časti projektov, ktorých jediným účelom je obrana, alebo na projekty, ktorých jediným účelom je reakcia na mimoriadne udalosti, ak sa domnievajú, že takéto uplatňovanie by malo nepriaznivé účinky na tieto účely.“
- Uvedené znenie Článku 1 ods.3 Smernice 2014/52/EU bolo doslovne prevzaté do ustanovenia § 1 ods. 2 písm. b) zákona číslo 24/2006 Z.z., v znení účinnom k 31.3.2025, podľa ktorého sa tento zákon nevzťahuje na navrhované činnosti alebo ich zmeny, ktorých jediným účelom je obrana alebo reakcia na mimoriadnu udalosť podľa osobitného predpisu

15

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

- ❖ 3. Článok 3 Smernice 2014/52/EU doplnil Smernicu 2011/92/EU:

„rozsah posudzovania vplyvov“

- 1. Posudzovanie vplyvov na životné prostredie identifikuje, opíše a posúdi náležitým spôsobom, pri každom prípade jednotlivo, priame a nepriame významné vplyvy projektu na tieto faktory:
 - ❖ a) obyvateľstvo a ľudské zdravie;
 - ❖ b) biodiverzitu;
 - ❖ c) územie, pôdu, vodu, vzduch a klímu;
 - ❖ d) hmotný majetok, kultúrne dedičstvo a krajinu;
 - ❖ e) vzájomné pôsobenie medzi faktormi uvedenými v písmenách a) až d).
- Uvedené znenie článku 3 smernice je obsiahnuté v § 3 písm.a) zákona 24/2006 Z.z., podľa ktorého vplyv na ŽP je akýkoľvek priamy a nepriamy vplyv na ŽP vrátane vplyvu na zdravie ľudí, flóru, faunu, biodiverzitu, pôdu, klímu, ovzdušie, krajinu, prírodné lokality, hmotný majetok, kultúrne dedičstvo, a vzájomné pôsobenie medzi týmito faktormi.

16

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

❖ 4. Článok 4 ods. 6 Smernice 2014/52/EU doplnil Smernicu 2011/92/EU:

„lehota na vydanie záväzného stanoviska“

- Členské štáty zabezpečia, že príslušný orgán vypracuje svoje rozhodnutie čo najskôr a v lehote neprekračujúcej 90 dní od dátumu, kedy navrhovateľ predložil všetky požadované informácie podľa odseku 4. Vo výnimočných prípadoch, napríklad v závislosti od charakteru, zložitosti, umiestnenia alebo veľkosti projektu, môže príslušný orgán túto lehotu na účely prijatia rozhodnutia predĺžiť. V takomto prípade príslušný orgán písomne informuje navrhovateľa o dôvodoch tohto predĺženia a o očakávanom dátume prijatia jeho rozhodnutia.
- Uvedené znenie článku 4 smernice je obsiahnuté v § 29 ods. 11) zákona 24/2006 Z.z., podľa ktorého príslušný orgán vydá záväzné stanovisko zo zisťovacieho konania v lehote 15 dní odo dňa ústneho pojednávania, najneskôr v lehote do 60 dní odo dňa doručenia zámeru alebo oznámenia o zmene navrhovanej činnosti. Vo zvlášť zložitých prípadoch vydá záväzné stanovisko v lehote do 90 dní.

17

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

❖ 5. Článok 5 ods. 1 Smernice 2014/52/EU doplnil Smernicu 2011/92/EU:

„obsah správy o hodnotení vplyvov“

- Ak sa vyžaduje posudzovanie vplyvov na životné prostredie, navrhovateľ vypracuje a predloží správu o hodnotení vplyvov na životné prostredie. Informácie, ktoré má poskytnúť navrhovateľ, musia obsahovať aspoň:
 - a) opis projektu obsahujúci informáciu o mieste, projektovom riešení, veľkosti projektu a ďalších podstatných vlastnostiach projektu;
 - b) opis pravdepodobných významných vplyvov projektu na životné prostredie
- Uvedené znenie článku 5 ods. 1 smernice je obsiahnuté v § 31 zákona 24/2006 Z.z., podľa ktorého v správe o hodnotení vplyvov navrhovanej činnosti navrhovateľ opíše priame i nepriame vplyvy na obyvateľstvo, na ľudské zdravie, biodiverzitu, územie, pôdu, vodu, vzduch a klímu ako aj ich vzájomné pôsobenie.

18

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

- ❖ 6. Článok 5 ods. 3 Smernice 2014/52/EU stanovuje požiadavku na:
 „odbornosť osôb, ktoré vypracovávajú správu o hodnotení“
 - Aby správu o hodnotení vplyvov vypracovali odborníci
 - čo bolo v § 31 ods. 3 zákona číslo 24/2006 Z.z. splnené, nakoľko toto ustanovenie zákona požaduje, že „na vypracovanie správy o hodnotení vplyvov sa vyžaduje vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa...“

19

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

- ❖ 7. Článok 6 ods. 5 Smernice 2014/52/EU doplnil smernicu 2011/92/EU :
 „Doručovanie“
 - Podrobné pravidlá pre informovanie verejnosti, napríklad vyvesením oznamov v určitom okruhu alebo zverejnením v miestnej tlači, a konzultácie s dotknutou verejnosťou, napríklad písomnými podaniami alebo prostredníctvom verejnej ankety, určia členské štáty. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby boli dôležité informácie dostupné pre verejnosť v elektronickej forme aspoň prostredníctvom centrálného portálu alebo ľahko dostupných prístupových bodov na príslušnej správnej úrovni.“
 - Uvedený článok Smernice 2014/52/EU bol transponovaný do §25 zákona číslo 24/2006 Z.z., podľa ktorého sa doručovanie realizuje prostredníctvom verejnej vyhlášky, okrem doručovania dotknutým orgánom, povolujúcemu orgánu, dotknutej obci, a navrhovateľovi, kedy sa doručuje elektronickým doručovaním.

20

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

❖ 8. Článok 6 ods. 6 Smernice 2014/52/EU doplnil smernicu 2011/92/EU :

„stanovenie lehôt na realizáciu procesných úkonov“

- Ustanovia sa primerané časové rámce pre rozličné fázy poskytujúce dostatočný čas:
 - a) na informovanie orgánov uvedených v odseku 1 a verejnosti a
 - b) pre orgány uvedené v odseku 1 a dotknutú verejnosť na prípravu a efektívnu účasť na environmentálnom rozhodovaní, ktoré podlieha ustanoveniam tohto článku.“;
 - e) dopĺňa sa tento odsek: 7. Časové rámce na konzultácie s dotknutou verejnosťou o správe o hodnotení vplyvov na životné prostredie uvedenej v článku 5 ods. 1 nesmú byť kratšie ako 30 dní.
- Zákon číslo 24/2006Z.z. v § 29 ods. 3, 4 alebo v § 33, §35 stanovujú konkrétne lehoty na :
 - zaslanie zámeru povoľujúcemu orgánu, dotknutej obci – do 20 dní od doručenia zámeru príslušnému orgánu
 - zverejnenie zámeru v centrálnom informačnom systéme- na dobu najmenej 21 dní
 - termín ústneho pojednávania- najneskôr do 10 dní od uplynutia lehoty podľa odseku 4- od doručenia písomného stanoviska dotknutých orgánov
 - lehotu na doručenie písomného stanoviska dotknutej obce, povoľujúceho orgánu – do 21 dní od doručenia zámeru
 - lehotu na rozhodnutie o odvolaní podanom proti záväznému stanovisku vydanom v zisťovacom konaní – do 21 dní od doručenia odvolania

Podľa § 35 ods. 2 zákona číslo 24/2006 verejnosť môže doručiť písomné stanovisko príslušnému orgánu najneskôr do 30 dní odo dňa zverejnenia správy o hodnotení

21

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

❖ 9. Článok 8a ods. 4 Smernice 2014/52/EU:

„priebežný a následný monitoring“

- členské štáty zabezpečia, že vlastnosti projektu alebo opatrenia navrhované s cieľom zabrániť, predísť alebo zmierniť, a ak je to možné, nahradiť straty spôsobené pravdepodobne významnými nepriaznivými vplyvmi na životné prostredie, sú realizované navrhovateľom, a stanovia postupy týkajúce sa monitorovania významných nepriaznivých vplyvov na životné prostredie.
- Typ parametrov, ktoré sa majú monitorovať a dĺžka monitorovania musia byť primerané charakteru, umiestneniu a veľkosti projektu a významu jeho vplyvov na životné prostredie
- Uvedený článok smernice bol transponovaný do § 39 ods. 2 zákona číslo 24/2006Z.z., podľa ktorého navrhovateľ je povinný zabezpečiť poprojektovú analýzu spočívajúcu:
 - v systematickom sledovaní a meraní vplyvov navrhovanej činnosti,
 - v kontrole plnenia a vyhodnocovania účinnosti požiadaviek
 - v zabezpečení odborného porovnania predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení vplyvov

22

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

❖ 10. Článok 9 ods.1 Smernice 2014/52/EU nahrádza článok 9 ods. 1 Smernice:

„zverejnenie a obsah rozhodnutia o povolení alebo nepovolení navrhovanej činnosti“

- Ak sa rozhodlo o udelení alebo zamietnutí povolenia, príslušný orgán alebo orgány o tom čo najskôr informujú verejnosť a orgány uvedené v článku 6 ods. 1
- a) obsah rozhodnutia a akékoľvek súvisiace podmienky uvedené v článku 8a ods. 1 a 2;
- b) hlavné dôvody a úvahy, na ktorých sa rozhodnutie zakladá, vrátane informácií o procese účasti verejnosti. Toto zahŕňa aj zhrnutie výsledkov konzultácií a informácií získaných podľa článkov 5 až 7.
- Podľa § 38 ods. 6 zákona číslo 24/2006 Z.z. rozhodnutie povoľujúceho orgánu musí obsahovať podmienky, ktoré určil príslušný orgán v rozhodnutí zo zisťovacieho konania, v záväznom stanovisku zo zisťovacieho konania alebo v záverečnom stanovisku alebo spôsob, akým sa s uvedenými podmienkami navrhovateľ v rámci prípravy dokumentácie vysporiadal.

23

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

❖ 11. Ďalšie novelizované zákony v dôsledku transpozície Smernice:

Okrem zákona č. 24/2006 Z. z. novela ovplyvnila aj ďalšie zákony, ako napríklad:

- ❖ Zákon č. 50/1976 Zb. (Stavebný zákon): Boli upravené ustanovenia týkajúce sa povoľovacích konaní a posudzovania vplyvov na životné prostredie.
- ❖ Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny: Boli zavedené zmeny týkajúce sa ochrany biotopov a druhov pri posudzovaní vplyvov.

Transpozícia smernice 2011/92/EÚ (ktorá neskôr bola novelizovaná smernicou 2014/52/EÚ) sa v rámci úprav zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku prejavila najmä úpravami v § 21 stavebného zákona.

24

9. Transpozícia článkov EIA do legislatívy SR

❖ Transpozícia Smernice – úplná

- Postupuje sa podľa zákona SR

❖ Transpozícia Smernice – neúplná

- Priamy účinok Smernice – postupuje sa podľa Smernice za splnenia 3 podmienok:

1. Uplynutie lehoty na transpozíciu
2. Vo verejnom záujme
3. Konkrétne právo vyplývajúce zo Smernice

25

Ďakujem za pozornosť

Martina.Krizovska@genpro.gov.sk

26